Γίνεται Επανάσταση στον Μπλε Κάδο; Ας Είμαστε Σοβαροί

Γιώργος Κτενάς

Στην αρχαία Αίγυπτο πίστευαν πως κύρια αιτία ασθένειας, ήταν η εισβολή στο σώμα κακών πνευμάτων. Και η ίαση ερχόταν μέσω εξορκισμών και ψαλμών που μπορούσαν να τρομάξουν ή να κατευνάσουν τα πνεύματα. Βέβαιοι για το ότι κάθε θεός είναι υπεύθυνος για κάποιο σωματικό όργανο, έκαναν θεραπευτικές λειτουργίες λατρείας στον θωθ, τον Ώρο, την Ίσις, τον Ιμοπέτ. Προσωποποιούσαν δηλαδή ό,τι συνέβαινε, ως αποτέλεσμα θεϊκής θέλησης. Προσέγγιση που θυμίζει λαϊκά αφηγήματα που συναντάμε και σήμερα, στην εξέλιξη της ιερατικής Ορθοδοξίας που γνωρίσαμε.

Αλλά αυτή η προδιάθεση, δηλαδή η συγκεκριμενοποίηση της αιτίας, έχει παρατηρηθεί στις κοινωνίες που δεν γνώριζαν τον γραπτό λόγο. Άρα ήταν πρωτογονισμένες. Κατανοούμε ένα φαινόμενο, ένα γεγονός, μέσω εκείνου που το καθιστά εκδήλωση γενικού νόμου και όχι εκείνου που του προσδίσει ιδιομορφία. Με αποτέλεσμα ο γενικός νόμος να μην συλλαμβάνει σε απόλυτο βαθμό, τον χαρακτήρα κάθε ξεχωριστού γεγονότος και φαινομένου. Με τον Νεύτωνα να ονομάζει Μαθηματικές Αρχές της Φύσης της Φιλοσοφίας, το έργο για τη μηχανική και τη θεωρία της βαρύτητας. Διέκρινε σωστά δηλαδή ότι η προσέγγιση και ο σεβασμός της φύσης, ήταν οργανικό μέρος ευρύτερης της φιλοσοφικής πραγματικότητας.

Να δούμε πώς συμπεριφέρονται σήμερα οι άνθρωποι στη φύση, όταν από τους προϊστορικούς χρόνους έχει κατανοηθεί πως η επιβίωση του ανθρώπινου είδους, συνδέεται με το φυσικό περιβάλλον. Το σεβόμαστε όμως όσο χρειάζεται, προς όφελος της επιβίωσής μας; Έχουμε κατανοήσει, στον βαθμό που χρειάζεται, τη σύνδεση της παγκόσμιας οικολογικής καταστροφής με το πρόταγμα της κατανάλωσης; Αντιλαμβανόμαστε ότι η αστικοποίηση του πλανήτη

σχετίζεται (και) με τη φρέσκια ντομάτα ή τα σταφύλια του χειμώνα; Γνωρίζουμε τι είναι το ατομικό οικολογικό αποτύπωμα; Από τη ρύπανση υδάτινων πόρων και ατμόσφαιρας, μέχρι την αποδάσωση, την ερημοποίηση, τη μείωση της βιοποικιλότητας που επιβάλλουν οι πολυεθνικές, προκειμένου να αυτορρυθμίσουν τα υπερκέρδη. Δεν είναι τυχαίο πως το οικολογικό πρόβλημα, σε παγκόσμιο επίπεδο, εμφανίστηκε μετά τη βιομηχανική επανάσταση και εντάθηκε με τις αστικές επαναστάσεις.

Στην Ελλάδα, για παράδειγμα, οι οδοκαθαριστές εμφανίστηκαν τις τελευταίες δεκαετίες, συνοδευόμενοι από το κυρίαρχο φαντασιακό ανάπτυξης και πλασματικής αφθονίας αλλά και από τους χρεοκοπημένους σχεδιασμούς στο διογκούμενο πρόβλημα των απορριμμάτων, προκειμένου να θησαυρίσουν οι εργολάβοι που ασχολούνται με αυτά. **Γιατί όποιος διαχειρίζεται απορρίμματα, βγάζει χρυσάφι.** Τι μπορεί να γίνει; Μία απλή λύση είναι να σταματήσουμε να παράγουμε σκουπίδια, μετριάζοντας την κατανάλωση. Αμέτρητοι τόνοι φαγητού καταλήγουν στα σκουπίδια, αλλά και διάφορα άλλα είδη που επειδή γυάλισαν στα μάτια, τα αγκάλιασαν τα χέρια. Κι ας ήταν εξαρχής άχρηστα.

Η απο-μείωση των απορριμμάτων, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο απο-ανάπτυξης, επιβάλλεται να συνδυαστεί με τη διαχείρισή τους από την κοινότητα και όχι από κάποιον κρατικό ή ιδιωτικό φορέα. Αναδεικνύοντας την κομποστοποίηση (πρωτίστως την οικιακή), αλλά και τη διαλογή και τον διαχωρισμό των απορριμάτων στην πηγή προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν πολλά από όσα πληρώνουμε για να πετάμε, όπως οι πλαστικές συσκευασίες. Μία αντικαπιταλιστική διαδικασία που, παράλληλα, χειραφετεί και αυξάνει τη λαϊκή συνειδητότητα. Αλλά κάποιοι νομπελίστες χαρακτήρισαν την οικολογία ως μία άλογη ιδεολογία, που αντιτίθεται στην πρόοδο. Αυτό δείχνει πως το πολυεπίπεδο οικοδόμημα του καπιταλισμού, έχει τον τρόπο να πείθει τις μάζες και να αναπαράγεται. Κι εδώ μπαίνει η δική μας ευθύνη, για το αν θα μείνουμε εγκλωβισμένοι στη ρηχή

προσέγγιση της προστασίας του περιβάλλοντος, μέσω της ανακύκλωσης (λέξη ταυτισμένη με την επανάσταση στον Κοπέρνικο) με τα απορρίματα στον μπλε κάδο.